

СТАНОВИЩЕ

на Българската минно-геоложка камара по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (ЗИД на ЗПБ), внесен от Министерски съвет за разглеждане в Народното събрание на 12.12.2013 г., е изготвен в отговор на получени от Европейската комисия бележки по транспонирането в националното законодателство на Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии и за изменение на Директива 2004/35/ЕО (Директива 2006/21/ЕО). Наред с това са предложени и допълнения в действащия закон, целящи повишаване ефективността на контрола по изпълнението на дейностите по договори за търсене, проучване и добив на подземни богатства.

За да бъдат удовлетворени основните препоръки на Европейската комисия и се предотврати евентуална наказателна процедура срещу нашата държава, ние подкрепяме предлаганите изменения в глава Осма от ЗПБ – „Управление на минни отпадъци“, но е необходимо редица текстове да бъдат променени, за да са в съответствие с останалите разпоредби на закона и на другите, относими към дейността, нормативни актове.

Конкретни бележки по проекта:

1. Отстраняване на технически грешки:

§ 1. – чл. 1, ал. 2, т. 6, предлагана редакция:

„6. инжектирането на води в земните недра, включително повторното инжектиране на изпомпани води, както е посочено в **чл. 118а** от Закона за водите.“

§ 7. - чл.22е, ал.2, изр. първо, предлагана редакция:

Член на:

1

Member of:

„(2) Разрешителното се преразглежда на всеки 5 години **или** когато:

§ 8. – чл.22ж, ал.5, предлагана редакция:

„(5) Становищата, коментарите и въпросите по ал. 1, т. 3, както и резултатите от консултациите по **ал.4** се вземат предвид при издаване на разрешителното или неговото изменение.”

2. Мотивирани предложения за нова редакция на следните текстове:

§ 2. – чл.22а, ал.4, т.3, основният текст (изр. първо), предлагана редакция:

„3. гарантиране безопасното депониране на минните отпадъци чрез предвиждане в плана за управление на минните отпадъци на изисквания към проектите за изграждане, експлоатация и закриване на съоръженията за минни отпадъци:“ а)..., б)..., в)...

Мотиви: Гарантиране на безопасното депониране на минните отпадъци е цел на плана, поради което постигането ѝ трябва да се гарантира от самия план. Освен това, с предложените промени се отменя изискването на чл.22и от действащата редакция на ЗПБ за съставяне на отделни работни проекти за изграждане, експлоатация и закриване на съоръженията за минни отпадъци, като е предвидено тези дейности да бъдат част от проектите по чл.82 от ЗПБ, без обаче да се предлагат съответни, произтичащи от новото предложение, изменения на Част Трета, глава Трета „Работни проекти“ и другите свързани норми. Това създава колизии в действащата уредба, които биха затруднили нейното приложение, както от страна на компетентните държавни органи, така и от носителите на права по ЗПБ.

§ 2 - чл.22а, ал.5, предлагана редакция:

„(5) Разпоредбите на тази глава се отнасят за минните отпадъци, които са отпадъци, генерирани от физически и юридически лица, изпълняващи дейности по открит и подземен добив на подземни богатства, включително чрез сондажи или преработка на извлечения материал, натрупани в резултат на дейности по разрешения за търсене и проучване или за проучване, или по концесии за добив.“

Мотиви: Използването на понятието „търговски предприятия“ е неудачно. Търговското предприятие е обособена част от търговеца, определена по

Член на:

2

Member of:

Търговския закон, като дейността се извършва от търговеца, чрез търговското му предприятие, а не от търговското предприятие. Освен това, кръгът на съоръженията, подчинени на въведения в ЗПБ режим, е очертан в Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (ДВ, бр. 100 от 2010 г.). Предлаганият текст на чл.22а, ал.5 на практика остава необвързан с действащата нормативна уредба (на законово и подзаконово ниво) и категорично води до противоречие, последица от което би могло да бъде размиване, прехвърляне на отговорности, ясно определени сега по действащата уредба.

§ 4. – чл. 22в, ал. 6 - да се запази действащия текст на закона.

Мотиви: Механичното и формално разделяне на минните отпадъци от съоръжението, в което са депонирани, с опит да се създаде различен режим за управление, води до колизия в правната уредба в няколко посоки: противоречие с новия чл.22л, предвиждащ задължения на концесионера за извършване на последващ мониторинг и свързаните с него дейности върху съоръженията за минни отпадъци. Не би могъл вече бившият оператор да ги изпълни, ако областният управител/ държавата предприеме от своя страна други действия по отношение на предадените ѝ минни отпадъци. Както нееднократно сме отбелязвали – международна практика е собствеността върху минните отпадъци да бъде предоставена на лицата, от чиято дейност те се генерират. В тази посока настоящата регламентация на закона се нуждае от промяна, но последователно проведена, а не частично, което я прави неясна и противоречива. Също така следва да се има предвид, че освен при заварените договори, при които отпадъкът е собственост на концесионера за срока на концесията, в останалите случаи според действащия ЗПБ, отпадъкът е изключителна държавна собственост. За тези случаи трябва да се предвиди възможност за предаване на съоръжението след закриването му, независимо че концесионният договор може да не е приключил, като и в този случай се запазва колизията в случай на необходимост от мониторинг от страна на концесионера

§ 5 – чл.22г, ал.5.

Коментар: Посоченото съдържание на плана не кореспондира с предложената в законопроекта редакция на чл.22а, ал.4 – цели на плана. Неправилно на първо място в съдържанието на плана е изведено изискването за категоризация на съоръжението. Не се държи сметка, че в някои случаи може да не се предвижда изграждане на съоръжение за минни отпадъци (така например е възможно инертни отпадъци да се връщат за запълване на отработените пространства в рамките на 3-годишен период, при което не е налице съоръжение).

Член на:

3

Member of:

Редно е планът първо да описва технологията и прогнозните отпадъци, мерките за тяхното предотвратяване или намаляване, начините на третиране на отпадъците и предвиждани съоръжения за тях, като едва след това да се прави предложение за категоризация на съоръженията. Необходимо е да предвижда мерки за оползотворяване, да поставя изискванията към проектите за изграждане, експлоатация и закриване, така че да се постигне целта на чл.22а, ал.4, т.3.

§5 - чл.22г., ал.10 и §6 –чл.22д, ал.4, т.2

Коментар: Не е ясен смисълът на удостоверяващия документ. Изискването за представяне на такъв е в противоречие с принципа за „обслужване на едно гише“;

§ 8 – чл.22ж, ал.1, т.7, да се чете:

„7. разяснения за възможността за участие в процедурата по издаване на разрешителното, така че засегнатата общественост да може да се подготви и да участва ефективно в процедурата чрез представяне на становища и коментари, като се посочат: имената и длъжността на лицата, на които да бъдат представяни и срокове за това.“

Мотиви: Считаме, че текстът става по-ясен, приложим и ефективен с оглед постигането целите на закона - да се дадат такива разяснения, от които да станат ясни правата на засегнатата общественост в пълнота.

§ 10 – чл.22, ал.2, предлагана редакция:

„(2) При рекултивацията на земята, засегната от съоръжението по ал. 1, т. 4, чрез комплекс от инженерни, мелиоративни, селскостопански, горскостопански и други дейности, се цели, доколкото е възможно, постигане възстановяване на нарушените терени до задоволително състояние, по-специално по отношение на качеството на почвата, дивите растения и животни, естествените местообитания, пресноводните системи, ландшафта и за подходящите полезни ползвания.“

Мотиви: Предложеният текст влиза в противоречие със съдържанието на термина „рекултивация“ по действащото българско законодателство, в т.ч. с предлаганата с проекта нова т.56 от ДР, като противоречието е не формално, а съдържателно и би предизвикало спорове относно изпълнението на тази правна норма, доколкото липсват обективни критерии за оценка степента на задоволителност на състоянието.

§ 12 – чл.22л, ал.4, т.1, предлагана редакция:

„1. извършва мониторинг на съоръжението, осъществяван чрез изградена и поддържана в изправност контролно-измервателна система;“

Мотиви: Текстът на ал.4 от новия чл.22л регламентира задължения на оператора на съоръжението за минни отпадъци след неговото закриване. Дейности по консервиране са такива, предхождащи закриването на съоръжението, поради което предлагаме думите „консервиране и“ да отпаднат. В противен случай е налице противоречие, водещо до проблеми в прилагането на нормата.

§ 12 – чл.22л, ал.6, предлагана редакция:

„(6) В случай, че бъде издадено разрешение за проучване или бъде предоставена концесия за добив за площ, включваща изцяло или част от закрито съоръжение за минни отпадъци, операторът се освобождава от задълженията си по отношение на това съоръжение. В тези случаи цялата отговорност във връзка с това съоръжение, в това число и отговорността за физическата стабилност на съоръжението, за предотвратяването в краткосрочен и дългосрочен план на замърсяването на почвата, въздуха или водите, както и за минимизирането, доколкото е възможно, на увреждането на ландшафта се поема от титуляря на разрешението за проучване или от концесионера.“

Мотиви: Предложеният текст на законопроекта съдържа изчерпателно изброяване на задълженията, от които операторът на съоръжението се освобождава, ако за това съоръжение бъдат предоставени права за проучване или за добив на трети лица. Това означава, че ако съществуват други неописани задължения, или в бъдеще бъдат въведени нови, операторът няма да се счита за освободен от тях. Предложената от нас редакция цели избягване на непълноти.

§ 16. – чл. 69, ал. 1, т. 3, предлагана редакция:

„3. титулярят на разрешението или концесионерът системно не спазва изискванията за опазване на земните недра и рационалното използване на подземните богатства, за опазване на околната среда, за рекултивация на нарушените терени, за управление на минните отпадъци или за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, когато за всяко едно нарушение, констатирано от орган по чл.90, е направено писмено предписание по чл.91, т.3 и то не е изпълнено в дадения за това разумен срок. Системно неспазване на изискванията по изречение първо е налице, когато в рамките на една година са съставени минимум три предписания за еднородни нарушения и те не са били изпълнени.“

Член на:

5

Member of:

Коментар: Законопроектът предвижда договорът да може да бъде прекратяван само при системно неспазване от страна на титуляря или на концесионера на поставените от закона и договора изисквания. Но, доколкото в ЗПБ липсва определение на „системно неспазване/неизпълнение“, каквото има в редица нормативни актове, се създава възможност за субективизъм и корупционни практики в приложението на тази норма. Предлаганата нова редакция цели обвързване на нормата с разпоредбите на глава Пета, уреждащи контрола.

§ 18. – промяна в наименованието на Част трета от ЗПБ, предлагана редакция:

„Опазване на околната среда, защитените територии, културните ценности. Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Контрол”

Мотиви: Съгласно чл. 4 от Закона за опазване на околната среда, земните недра представляват един от компонентите на околната среда, поради което не е прецизно двата термина да се използват при изброяването в наименованието.

§ 23 – чл.90, ал.3, предлагана редакция:

„(3) Министърът на труда и социалната политика чрез Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ осъществява контрол по отношение на здравословните и безопасни условия на труд.“

Мотиви: В ЗПБ държавният контрол върху предоставените разрешения за търсене и проучване и концесии за добив е предоставен на компетентния орган в лицето на министъра на икономиката и енергетиката, а на други ведомства – в съответствие с правомощията им по специалните нормативни актове. Не считаме за удачно на Министъра на труда и социалната политика да се дават изрични контролни правомощия със ЗПБ върху предоставените разрешения за търсене и проучване и за проучване и концесии за добив, тъй като такива правомощия той има по силата на съответните специални нормативни актове, на базата на които извършва контрол върху всяка една дейност, в това число и дейностите по осъществяване правата по предоставени разрешителни или концесии.

§ 23 – чл.90, ал.5, т.2, предлагана редакция:

2. с разрешение или с концесия, чието действие е спряно по реда на чл. 68 или на сключения договор.“

Мотиви: Изразът „които не са влезли в сила“ да се заличи. Невлизането в сила е равнозначно на липса на разрешение или концесия, което попада в хипотезата на т.1 на ал.5.

§ 24. – чл. 91, т. 4, предлагана редакция:

„4. да поискат министърът на икономиката и енергетиката да спре временно, по реда на чл. 68, дейностите по търсене, проучване, добив, преработка и ползване на подземни богатства и по управление на минни отпадъци, когато не се изпълняват предписанията по т.3;”

Мотиви: Параграф 15 от законопроекта, предвиждащ изменения в чл.68, изисква титулярят или концесионерът да бъдат уведомени писмено и да им бъде определен подходящ срок за отстраняване на констатирано нарушение на договора или закона. Това не е съобразено с предложението в §24 и считаме, че предлаганата редакция отстранява противоречието.

§ 27 – чл.93, ал.1, да се запази действащия текст:

Мотиви: Изразът „които не са влезли в сила“ да се заличи. Невлизането в сила е равнозначно на липса на разрешение или концесия.

§ 30 – т.24 от ДР, предлагана редакция :

24. „оползотворяване на минни отпадъци“ е всяка дейност, която има като основен резултат използването на минните отпадъци, представляващи технологични отпадъци от проучването, добива и преработката на подземни богатства, натрупани в резултат на дейности по разрешение за търсене и проучване или за проучване или по концесии за добив, за полезна цел вместо други материали, които биха били използвани за изпълнението на дадена функция, когато това е благоприятно за околната среда в съответствие с нормите по Закона за опазване на околната среда и подзаконовите нормативни актове по прилагането му и с разпоредбите на този закон;“.

Мотиви: С предложението в законопроекта се премахва изцяло легалното определение на понятието „минен отпадък“ без да е ясно кое го налага. Тъй като не са изчерпателни и достатъчни текстовете съгласно законопроекта на чл.22а, ал.5 и 6, с новата редакция предлагаме съвместяване на текста с изр. първо от сега съществуващото определение.